

Ю. С. Мілютіна

*здобувач кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Київського національного торговельно-економічного університету*

УДК 303.442.4.001.76

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ “ІННОВАЦІЯ” ТА “НОВОВВЕДЕННЯ”

Досліджено представлені в науковій літературі визначення термінів “інновація” та “нововведення”; розглянуто основні підходи вчених щодо тлумачення цих понять. На основі проведеного порівняльного аналізу здійснено систематизацію визначень та сформульовано узагальнений висновок.

Ключові слова: інновація, нововведення, новація.

Світовий досвід свідчить, що у сучасних умовах стійкий довгостроковий розвиток економіки залежить більшою мірою не від ресурсних можливостей, які є обмеженими, а від інноваційної активності суспільства та окремих його елементів. Завдяки інноваціям наука стала актуальною і дієвою продуктивною силою, а знання у вигляді нематеріальних активів — основним капіталом економічного зростання.

З огляду на сказане, сьогодні перехід до інноваційної моделі розвитку економіки є без перебільшення життєвою необхідністю, тому реалізація економічних завдань розвинутих держав базується на інноваційному типі розвитку, в основу якого покладено безперервний і цілеспрямований процес пошуку, підготовки та реалізації нововведень. Це дає їм змогу не тільки підвищувати ефективність функціонування суспільного виробництва, а й принципово змінювати способи його розвитку, у т.ч. суттєво розширювати спектри можливостей підприємств. Перш за все, покращувати технології виробництва, залучати нових кваліфікованих працівників, які забезпечують випуск нової продукції удосконаленої якості, що в підсумку сприяє підвищенню доходу підприємств та посиленню їхніх конкурентних позицій.

Вивчення праць зарубіжних та українських учених, таких як Й. Шумпетер, Б. Твісс, П. Друкер, Б. Санто, Т. Брайн, Л. О. Володачек, Ю. В. Яковець, В. Г. Мединський, І. Т. Балабанов, С. М. Ілляшенко, Н. В. Краснокуцька та інших відомих авторів наукових праць, які досліджували широкий спектр сучасних концепцій та інструментаріїв інноваційного розвитку, дозволяє стверджувати, що тема, яка розглядається у статті, має актуальність та зацікавлення серед науковців.

Проведений нами аналіз наукових публікацій вказує на неоднозначність тлумачення досліджуваного поняття.

Передусім слід зазначити, що англійські наукові джерела пропонують у досліджуваному контексті два терміни: *innovation* (нововведення, новація, нове, процес створення, використання і розповсюдження нового продукту, процесу, послуги, технології тощо) та *novation* (нововведення, новація, нове, удосконалене, покращене). При цьому другий термін у сучасних зарубіжних публікаціях вживається з обов'язковою ремаркою “застаріле” [1]. Вважаємо, що саме неточність перекладу є однією з першопричин такого широкого спектру термінів, що застосовуються поряд із терміном “інновація”.

Нині сформулювався дві позиції щодо його тлумачення. З точки зору зарубіжних учених, термін “інновація” (*innovation*) охоплює і процес, і результат створення/

удосконалення нового, тому застарілий термін “нововведення” (*novation*) вживати недоцільно. Цю позицію поділяє частина вчених із пострадянських країн.

Водночас інша частина науковців із цих країн надає кожному із згаданих термінів своє значення, пояснюючи таким чином місце і роль процесу / явища (позначеного цими термінами) у складному інноваційному процесі. Однак варто наголосити, що запропоновані тлумачення часто суперечать один одному.

Крім того, залежно від об’єкта та предмета дослідження у літературі представлено кілька підходів до розгляду інновації:

- як системи (Й. Шумпетер, М. І. Лапін, Л. О. Волдачек та ін.);
- як процесу (Б. Твісс, Б. Санто, Т. Брайн, С. В. Валдайцев та ін.);
- як зміни (Л. Морр, Ф. Валента, Ю. В. Яковець та ін.);
- як результату (Р. А. Футхудімов, С. М. Ілляшенко, І. Т. Балабанов та ін.);
- як об’єкта (В. Г. Мединський, Е. О. Уткін та ін.);
- як ідеї (Х. Барнет, Г. Залтман, Л. І. Федулова та ін.).

Метою статті є викладення результатів авторських досліджень представлених у науковій літературі визначенням термінів “інновація” та “нововведення”.

Для обґрунтування нашої точки зору здійснили аналіз досліджуваного поняття у двох площинах: згрупували визначення досліджуваного поняття відповідно до названих підходів; у виділених групах проаналізували дефініції термінів “інновація” та “нововведення”.

Одним із перших визначень досліджуваного терміна через призму *системного підходу* дав Й. Шумпетер. У роботі “Теорія економічного розвитку” він характеризував інновацію як *систему* нових науково-організаційних комбінацій виробничих чинників, створених підприємницьким духом. Учений вклав широкий зміст у досліджуване поняття та ідентифікував такі випадки: виготовлення нового блага, упровадження нового методу виробництва, освоєння нового ринку збуту, отримання нового джерела сировини або напівфабрикатів, проведення відповідної реорганізації [2, с. 132].

Підприємство, яке вперше створює технічну зміну, є інноваційним, і його діяльність — також інноваційною. Підприємство, яке здійснює таку ж дію, але пізніше, є імітатором, а його діяльність — імітаційною. За Й. Шумпетером “інновація” це — виготовлений підприємством новий товар або послуга, або використання нових методів чи способів, які є новими та ведуть до технічних змін.

М. І. Лапін, однодумець Й. Шумпетера, також розглядав *інновацію* як систему конструювання нових способів виробництва та продуктів [3, с. 7]. Погоджується з думками науковців і Л. О. Волдачек, який визначає термін *інновація* як систему кількісних та якісних змін у функціонуванні підприємства шляхом ефективного впливу на використання нової сировини, створення нових видів товарів і послуг, ринків збуту [4, с. 12].

Таким чином, представники системного підходу надають тотожні характеристики обом термінам (інновація та нововведення). Адже, незважаючи на те, що в одному із визначень акцентується на соціальних та технологічних інноваціях, що об’єднані в технологічну систему, а в іншому — не уточнюється, що саме розглядається під узагальненим терміном “прогресивна новина”, сутність дефініцій зводиться до розвитку систем на основі інновацій (табл. 1).

Подальші дослідження підтвердили наведений висновок, оскільки серед визначень аналізованих термінів з позицій *процесного підходу* також знаходимо значну кількість ідентичних.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз визначень термінів “інновація” та “нововведення” як системи, процесу та зміни

Автори	Визначення терміна “інновація”	Автори	Визначення терміна “нововведення”	Коментар
К Фріман, Д Кларк, Л Суте [5, с. 10]	Технологічна система взаємозв'язаних соціальних і технічних інновацій, де теми економічного зростання залежать від формування, розвитку, дифузії та старіння.	Інновації / нововведення як система Інновації є прогностична новина, задіяна в динаміці, яка є новим для організаційної системи, що приймає і використовує її.	Обидва визначення об'єднують системний підхід, однак вони акцентують увагу на різних елементах системи.	
А Тітов [7, с. 9]	Процес, у якому наукова ідея досягає практичної стадії використання та починає давати економічний ефект, тобто пабуває економічного замісу, а його результат (нововведення) доводиться до стадії комерційного використання.	Інновації / нововведення як процес Н. Крассокупца [5, с. 9]	Процес, що веде до ефективного виробництва і закінчується новими та суттєво модифікованими товарами чи послугами	Наведені пари синонімічних визначень характеризуються люттє різними домінантними: процесом / ефективністю від упровадження інновацій / нововведення; щодо руху у напрямку нового (невідомого ринку) та пвобутті якості нового стану.
П Духер [8, с. 85]	Процес виникнення, розвитку, поширення і зміни науково-технічних новачій у різних сферах людської діяльності.	Д. Тілтон [9, с. 18]	Теоретичний процес, пов'язаний із розробленням оригінальних, невідомих раніше акворів чи певної організації рішення.	
А Пригожин [10, с. 67]	Процес, де відбувається перехід певної системи від одного стану до іншого.	А Тітов [7, с. 9]	Процес створення, впровадження, розповсюдження новачій на ринку, або “дифузії” чи адаптація на ринку.	
В Швангера [11, с. 31, 36]	Цілеспрямоване впровадження в існуючу практику того чи іншого нововведення, завдяки якому відбуваються позитивні зміти і досягається необхідний ефект.	Інновації / нововведення як зміна Ф. Хабершанд [5, с. 10]	Охоплює науково-технічні, технологічні, економічні й організаційні зміти, які випливають у процесі відтворення.	Дефініції відрізняються лише ступенем деталізації переліків сфер, які зачіпають, іптовачії / нововведення, та більшою чи меншим наголосом на тому, що зміни повинні бути позитивними.
І. Миколайова [12, с. 75]	Перетворення будь-якої діяльності, що ведеуть до заміни одних її елементів іншими, більш досконалими, або до доповнення взає наявних елементів новими	К. Ньют [5, с. 9]	Упровадження будь-чого нового пвото організації чи її безпосереднього оточення, як особливий випадок процесу змін в організації.	

Наприклад: *інновації* (Т. Браян) / *нововведення* (Б. Твісс) — це процес перетворення, у якому винахід або ідея набуває економічного змісту [13, с. 67]. У роботі “Управління науково-технічними нововведеннями” Б. Твісс наголошує: “це єдиний у своєму роді процес, що об’єднує науку, техніку, економіку та управління. Він полягає в одержанні новизни і триває від зародження ідеї до її комерційної реалізації, охоплюючи комплекс відносин, виробництво, обмін, споживання”. Т. Браян доповнює зазначену думку поясненням: “обов’язковість економічного ефекту, яке втілено у новий товар, дещо є обмеженою, оскільки винахід може застосовуватися не тільки для реалізації на ринку, але й у науково-технічній / соціально-культурній сфері діяльності та мати некомерційний характер” [14, с. 67].

Думки Б. Санто дещо перегукуються з наведеними вище: “*інновації* — це такий суспільний техніко-економічний процес, котрий через практичне використання ідей та винаходів приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій, і у випадку, якщо інновація орієнтована на економічну вигоду, її поява на ринку може принести додатковий прибуток” [15, с. 11].

Аналогічні пояснення досліджуваного терміна запропонували Д. М. Гвішиани та С. В. Валдайцев. Перший у свої працях стверджує, що *інновація* — це комплексний процес створення, розповсюдження нового практичного засобу (новації) для нової (покращеної) суспільної потреби, одночасно — це процес сполучення змін у соціальному середовищі, де здійснюється його життєвий цикл [16, с. 65]. Другий також під інновацією розуміє процес освоєння нової продуктової лінії, заснованої на спеціально розробленій оригінальній технології, яка здатна вивести на ринок продукт, що задовольняє потреби. Проте названі науковці не звернули достатньої уваги на інші сфери застосування інновацій, такі як організаційно-економічні, соціально-культурні, інформаційні, автоматизовані інновації та інші, що є актуальним для сучасних умов формування підприємства [17, с. 56].

Вважаємо, що саме з цих причин у наукових працях з’являється підхід, в якому домінує думка, що *інновація* — це *зміна*. Д. Сахал у роботі “Технічний прогрес: концепції, моделі, оцінки” розглядає *інновації* як елементи в процесі, що виводять з рівноваги всю економічну систему [18, с. 54]. Вони супроводжуються стійкими коливаннями, що продовжуються тривалою дією окремих радикальних нововведень. Науковець Ю. В. Яковець також зводить *інновацію* до якісних виробничих змін, які відносяться як до техніки та технології, так і до форм організації виробництва та управління [19, с. 68].

Прихильником цього ж підходу є Ф. Валента, який визначав *інновацію* як зміну у структурі виробничого механізму, тобто як перехід до нового стану продукції, технології, засобів виробництва, його професійної, кваліфікаційної, організаційної підготовки. Однак, на наш погляд, такий підхід характеризується вузькою спрямованістю, оскільки не враховує можливостей використання нових видів матеріалів, товарів, технологій та інноваційних ринків збуту [20, с. 45]. Погоджується з вищенаведеними думками і Р. А. Фатхутдінов, який узагальнює поняття *інновація* та тлумачить як цілеспрямоване впровадження в існуючу практику того чи іншого нововведення, завдяки якому відбуваються позитивні зміни і досягається необхідний ефект. Така думка пов’язана з кардинальним оновленням, пошуком нових підходів, розробкою і впровадженням новацій у різноманітні сфери суспільного життя.

Дуже близькі думки до наведених знаходимо у Г. В. Осовської та О. О. Юшкевича, які трактують поняття *інновація* / *нововведення* як неодноразові явище. По-перше, це — зміни, які втілюються у нових формах організації праці та управління. По-друге, це — зміни, які є детермінантами змін та охоплюють не тільки окреме підприємство, а й галузь, економіку в цілому, і є необхідною умовою розвитку виробництва, підвищення якості продукції, зростання виробничих можливостей підприємства, появи нових товарів і послуг, а також засобом адаптації підприємств до змін на ринку шляхом корегування власної стратегії.

Відповідно до ще одного підходу, найбільш поширеного серед науковців, “*інновація* — це *результат*, який вказує на шляхи досягнення суспільної мети новим способом або досягненням нових суспільних завдань”. Послідовниками цього підходу є Д. В. Соколов, О. Б. Тітов, М. М. Шабанова та ін. (табл. 2), які також розглядають інновацію як підсумковий результат створення та впровадження принципово нового чи вдосконаленого засобу (новації), який задовольняє нагальні потреби і дає економічний, науково-технічний, соціальний та екологічний ефекти.

Зазначену думку розвиває І. Т. Балабанов, який вважає, що *інновація* — це матеріалізований результат, отриманий від вкладання капіталу в нову техніку або технологію, в нові форми організації виробництва, праці, обслуговування, управління, включаючи нові форми контролю, облік, методи планування, аналіз [21, с. 17]. Інакше кажучи, дефініція вченого деталізує організаційно-управлінські аспекти досліджуваного явища на мікрорівні.

Однак у літературі частіше зустрічаємо визначення, де акцентується на результаті від втілення інновацій на макрорівні. Так, Закон України “Про інноваційну діяльність” пропонує таке визначення: інновація — це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери” [22, с. 2].

За міжнародним стандартом термін “*інновація*” тлумачать як кінцевий результат творчої діяльності, що втілений у новий чи удосконалений продукт, який впроваджують на ринок, використовуючи новий чи вдосконалений процес, метод у практичній діяльності.

Практично повторюється наведена дефініція, що використовується у Концепції інноваційної політики Російської Федерації: інновація — це кінцевий результат інноваційної діяльності, що реалізований у вигляді нового чи удосконаленого продукту, який реалізується на ринку, в новому чи удосконаленому технологічному процесі, що використовується у практичній діяльності [31].

Своєрідним узагальненням вищенаведених положень є наукові позиції польського економіста М. Хучека та російського дослідника В. Л. Попова. М. Хучек [32, с. 108] пропонує розглядати інновацію / нововведення у трьох значеннях: функціональному, атрибутивному та предметному. За *функціонального* підходу акцент роблять на інновації як процесі свідомого здійснення змін у техніці, технології, організації праці. У разі *атрибутивного* підходу інновації розглядаються як одна з можливих реакцій підприємства на суспільні потреби. *Предметний* підхід стосується цілої сукупності виробів, процедур і методів, що характеризуються певними рисами. Інновація при цьому полягає у впровадженні нових видів інструментів або нових принципів користування інструментом, у впровадженні нової сировини чи матеріалу або в запровадженні нової дії.

Такого ж висновку доходить В. Л. Попов [24, с. 8], стверджуючи, що залежно від об’єкта та предмета дослідження інновації / нововведення розглядаються як *результат* (у М. Хучека — це предметний підхід), як *зміна* (атрибутивний підхід) і як *процес* (функціональний підхід).

Із наведеного аналізу і проведених у табл. 1 та табл. 2 паралелей випливає попередній висновок: динамічні зміни, які відбуваються у системах підприємств, організацій, установ тощо та суспільства в цілому, актуалізують потреби наукового опису цих процесів, що в свою чергу потребує формулювання та теоретичного обґрунтування відповідних дефініцій. Вважаємо, що саме цим пояснюється наявність у науковій літературі безлічі визначень досліджуваних понять. У результаті досить часто в публікаціях зустрічаються недостатньо обґрунтовані дефініції, які не лише не допомагають отримати більш чіткі їхні характеристики, а ще більше заплутують. До таких праць нами віднесено [33, с. 533; 34, с. 155], де автори одночасно

Таблиця 2

Порівняльний аналіз визначень термінів “інновація” та “нововведення” як результату

Автори	Визначення терміна “інновації”	Автори	Визначення терміна “нововведення”	Коментар
С. Ільєнкова [23, с. 34]	Кінцевий результат впровадження новизни з метою зміни об'єкта управління та отримання економічного, соціального, екологічного, навчально-технічного або іншого виду ефекту	В. Попов [24, с. 9]	Оформлений результат фундаментальних, прикладних досліджень, розробок чи експериментальних робіт у якій-небудь сфері діяльності з підвищення її ефективності.	Неважаючи на значний перелік присутніх у науковій літературі визначень досліджуваного поняття як результату, зміст обох груп дефініцій є тотожним
С. Ільєнченко [25, с. 21]	Кінцевий результат діяльності за створеннях та використанням нововведень, втілених у вигляді удосконаленнях або нових товарів (послуг), технологій їхнього виробництва, методів управління на стадіях виробництва і об'єкту товарів, які сприяють розвитку й ефективному функціонуванню підприємства	А. Куртіков [26, с. 47]	Вперше створений і використаний конкретний засіб чи спосіб діяльності, який задовольняє суспільні потреби, дає реальний ефект у відповідних сферах людської діяльності, і в якому знайшло практичне використання або втілюєсь нове звання у вигляді наукового відкриття — ціле, невідлиме, однорідне і тотожне самому собі протягом усього життєвого циклу нововведення.	
В. Васильєво, В. Шматко [27, с. 48]	Кінцевий результат впровадження новітні з метою зміни об'єкта управління і отримання економічного, соціального, науково-технічного та іншого виду ефекту.	В. Нойков [28, с. 15]	Кінцевий результат впровадження новизни з метою здобуття економічного, соціального, екологічного, науково-технічного або іншого ефекту, необхідного суспільству.	
Міжнародні стандарти прийняті в Осло в 1992 р. [5, с. 9]	Кінцевий результат інноваційної діяльності, втілений у вигляді нового або вдосконаленого продукту чи технологічного процесу, який використовується у практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг.	Н. Красножолська [5, с. 9]	Результат практичного освоєння новизни, заданих у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом.	
С. Глазьев [29, с. 56]	Кінцевий результат прикладного характеру, що розглядається як складний процес, який забезпечує визначений, технічний та соціально-економічний ефект.	С. Белелєз, Ф. Гурич [30, с. 8]	Науковий або технічний результат, який реалізований не лише в суспільному виробництві, але і в процесі його здобуття.	

обґрунтовують і заперечують власні твердження, висловлюючись при цьому вкрай заплутано.

Інші дослідники, навпаки, намагаються об'єднати усі наведені вище підходи (системний, процесний, зміни та результату) і об'єднують їх під терміном "об'єкт". Так, В. Г. Мединський вважає, що *інновація* — це *об'єкт*, впроваджений у виробництво в результаті проведеного наукового дослідження або здійсненого відкриття, що відрізняється якісно від попереднього аналога [35, с. 34].

До цієї ж групи слід віднести такі визначення:

— *інновація* — це об'єкт, який характеризується більш високим технологічним рівнем, новими споживчими характеристиками товару або послугами в порівнянні з попереднім продуктом [36, с. 15].

— *інновація* — це об'єкт удосконалення товару, його виробництва і реалізації (введення на ринок), що підвищує їхню загальну економічну ефективність.

Термін "інновація / нововведення" також визначають як *ідею*. Зокрема такої думки вчений Г. Залтман, який вважає, що *нововведення* — це нова ідея, діяльність, що сприйняті як новаторські тим органом, який здійснює їхнє впровадження. Деяко інше пояснення пропонує Л. І. Федулова, вважаючи, що *нововведення* — це впровадження нових ідей, продуктів, послуг і виробничих процесів. Х. Барнет стверджує, що *нововведення* — це будь-яка ідея, діяльність чи речовий результат, які відрізняються за своїми якісними ознаками від існуючих форм.

Найбільш узагальнене визначення, на нашу думку, сформулював Ф. Котлер: *інновація* — це ідея, товар чи технологія, які запуснені у виробництво та представлені на ринку, а також сприймаються споживачем як абсолютно нові або такі, що мають певні унікальні властивості, тобто нові характеристики, вперше реалізовані в цьому товарі чи технології [37, с. 47].

Отже, проведений нами детальний аналіз визначень термінів "інновація" та "нововведення" дав змогу дійти таких висновків:

— *по-перше*, терміни "інновація" та "нововведення" є синонімами, що доводить наведений перелік визначень, які є більш чи менш деталізованими, але при цьому тотожними за змістом;

— *по-друге*, цими термінами можна визначати різні явища: нові *ідеї*, що приводять у дію *процеси*, які ведуть до *змін*, у результаті чого отримують позитивний *результат*, яким може бути будь-який *об'єкт* (новий чи удосконалений продукт, технологія, метод та інше).

Крім того, досліджені у цій статті терміни тісно пов'язані з такими дефініціями як "відкриття", "винахід", "новизна", "новація", що має бути предметом наших подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Innovation [Електронний ресурс] ABBYY Lingvo Online. — URL : <http://www.lingvo.ua/ru/Search/en-uk/innovation>.
2. Шумпетер, Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла конъюнктуры) [Текст] / Й. Шумпетер. — [пер. с нем.]. — М. : Прогресс, 1982 — 231 с.
3. Лапін, М. І. Теория и практика инноватики [Текст] : [учебн. пособ.] / М. І. Лапін. — М. : Университетская книга; Логос, 2008. — 328 с.
4. Волдачек, Л. Стратегия управления инновациями на предприятии [Текст] : [учебн. пособ.] / Л. Волдачек, О. Волдачкова. — М. : Экономика, 1989. — 167 с.
5. Краснокутська, Н. В. Інноваційний менеджмент [Текст] : [навч. посіб.] / Н. В. Краснокутська. — К. : КНЕУ, 2003. — 504 с.
6. Инновации как объект научных исследований [Электронный ресурс] Инновации в малом бизнесе / Инновационный бизнес. — URL : <http://sbinnovation.ru/content/view/1/8/>.
7. Титов, А. Б. Маркетинг и управление инновациями [Текст] : [учебн. пособ.] / А. Б. Титов. — СПб : Питер, 2001. — 240 с.

8. Друкер, П. Ф. Бизнес и инновации [Текст] / П. Ф. Друкер. — [пер. с англ.]. — М. : Вильямс, 2007. — 432 с.
9. Tilton, G. J. Innovation and growth in the global economy [Text] / G. J. Tilton. — Cambridge, MA : MIT Press, 1991. — 245 p.
10. Пригожин, А. И. Методы организаций [Текст] / А. И. Пригожин. — М. : МЦФЭР, 2003. — 863 с.
11. Швандара, В. А. Инновационный менеджмент [Текст] : [учебн. пособ.] / В. А. Швандара, В. Я. Горфинкеля. — М. : Вузовский учебник, 2006 — 382 с.
12. Николаева, И. П. Ресурсы инноваций: организационный, финансовый, административный [Текст] : [учебн. пособ.] / И. П. Николаева. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. — 318 с.
13. Твисс, Б. Управление научно-техническими нововведениями [Текст] / Б. Твисс. — М. : Экономика, 1989. — 316 с.
14. Брайан, Т. Управление научно-техническими нововведениями [Текст] / Т. Брайан. — М. : Экономика, 1989. — 343 с.
15. Санто, Б. Инновация как средство экономического развития [Текст] / Б. Санто. — [пер. с венг.]. — М. : Прогресс, 1990. — 296 с.
16. Гвишиани, Д. М. Диалектика и системный анализ [Текст] / Д. М. Гвишиани. — М. : Наука, 2006. — 321 с.
17. Валдайцев, С. В. Антикризисное управление на основе инноваций [Текст] / С. В. Валдайцев. — М. : Проспект, 2005. — 213 с.
18. Сахал, Д. Технический прогресс: концепции, модели, оценки [Текст] / Д. Сахал. — М. : Финансы и статистика, 1985. — 318 с.
19. Яковец, Ю. В. Циклы. Кризисы. Прогнозы [Текст] / Ю. В. Яковец. — М. : Наука, 1999. — 448 с.
20. Валента, Ф. К новому синтезу воспроизводственного процесса и хозяйственного механизма в экономической теории [Текст] / Ф. Валента. — М. : ИНИОН, 1986. — 11 с.
21. Балабанов, И. Т. Инновационный менеджмент [Текст] : [учебн. пособ.] / И. Т. Балабанов. — СПб. : Питер, 2001. — 304 с.
22. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV [Текст] // ВВР. — 2002. — № 36. — Ст. 266.
23. Ильенкова, С. Д. Инновационный менеджмент [Текст] : [учебн. пособ.] / С. Д. Ильенкова — М. : ЮНИТИ, 1997. — 312 с.
24. Попов, В. Л. Управление инновационными проектами [Текст] / В. Л. Попов. — М. : ИНФРА, 2007. — 336 с.
25. Ілляшенко, С. М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств [Текст] : [монограф] / С. М. Ілляшенко, О. А. Біловодська. — Суми : Університетська книга, 2010. — 281 с.
26. Кругликов, А. Г. Методологические проблемы исследования структуры инновационного процесса [Текст] : [монограф] / А. Г. Кругликов. — М. : Наука, 1991. — 120 с.
27. Василенко, В. О. Інноваційний менеджмент [Текст] : [навч. посіб.] / В. О. Василенко, В. Г. Шматько. — К. : Либідь, 2004. — 297 с.
28. Новиков, В. С. Инновации в туризме [Текст] : [учебн. пособ.] / В. С. Новиков. — М. : Академия, 2007. — 208 с.
29. Глазьев, С. Ю. Теория долгосрочного технико-экономического развития [Текст] / С. Ю. Глазьев. — М. : Владар, 1993. — 147 с.
30. Бешелев, С. Ф. Нововведение [Текст] : [учебн. пособ.] / С. Бешелев, Ф. Гуврич. — М. : Наука, 1990. — 342 с.
31. Концепция инновационной политики Российской Федерации на 1998–2000 гг. : постановление Правительства Российской Федерации от 24.07.1998 г. № 832 [Электронный ресурс] Правовая система “Референт”. — URL : <http://www.referent.ru/1/28928>.
32. Хучек, М. Инновации на предприятиях и их внедрение [Текст] / М. Хучек. — М. : Луч, 1992. — 128 с.
33. П'ятницька, Г. Т. Менеджмент громадського харчування [Текст] : [навч. посіб.] / Г. Т. П'ятницька, Н. О. П'ятницька. — К. : КНТЕУ, 2001. — 627 с.
34. Чорна, М. В. Дослідження сутності поняття “інновація” та його сучасних особливостей [Текст] / М. В. Чорна, С. В. Глухова // Вісник Хмельницького національного університету. — 2009. — № 1. — С. 154–158.

35. *Медынский, В. Г.* Инновационный менеджмент [Текст] : [учебн. пособ.] / В. Г. Медынский. — М. : ИНФРА-М, 2006. — 165 с.
36. *Уткин, Э. А.* Антикризисное управления [Текст] / Э. А. Уткин. — М. : ЭКМОС, 1997. — 400 с.
37. *Котлер, Ф.* Новые маркетинговые технологии. Методики создания гениальных идей [Текст] / Ф. Котлер ; под ред. Т. Р. Тэор, Ф. Котлер, Ф. Триас де Без. — [пер. с англ.]. — СПб. : Нева, 2004. — 192 с.

*Рекомендовано до друку кафедрою готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Київського національного торговельно-економічного університету
(протокол № 10 від 16 листопада 2011 року)*

Надійшла до редакції 27.11.2011

Милютина Ю. С. Дискуссионные вопросы относительно определения понятий “инновация” и “нововведение”

Исследованы представленные в научной литературе определения терминов “инновация” и “нововведения”; рассмотрены основные подходы ученых относительно толкования этих понятий. На основе проведенного сравнительного анализа осуществлена систематизация определений и сформулирован обобщенный вывод.

Ключевые слова: инновация, нововведение, новация.

Miliutina, Yu. S. Discussion Regarding Definitions of “Innovation” and “Novation”

The article deals with research of the terminology of “innovation” and “novation”; there is an overview of the basic approaches of scientists thereto; based on the comparative analysis, both the systematization of definitions and general conclusion are made.

Key words: innovation, novation, novate.

